

Szkoła Doktorska
przy Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Gdańskiego
mgr Monika Maśnicka

**Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.
Sprzedaż majątku przedsiębiorcy w przygotowanej likwidacji (*pre-pack*) jako
szczególny rodzaj sprzedaży w postępowaniu upadłościowym**

Promotor: dr hab. J. Kruczalak-Jankowska, prof. UG

1. CELE PRACY

Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest instytucja przygotowanej likwidacji, która stanowi szczególny tryb likwidacji aktywów dłużnika w ramach postępowania upadłościowego. Przygotowana likwidacja została wprowadzona do procedury upadłościowej ustawą Prawo restrukturyzacyjne w 2016 roku w związku ze zmianą filozofii w odniesieniu do postępowań wszczynanych w przypadku niewypłacalności dłużnika, co spowodowane było nieefektywnością dotychczasowego modelu postępowań upadłościowych. Przygotowana likwidacja miała z jednej strony poprawić efektywność postępowań upadłościowych poprzez skrócenie czasu trwania procedury oraz zmniejszenie kosztów postępowania, jak również skutkować zwiększeniem stopnia zaspokojenia wierzycieli. Z drugiej strony procedura ta miała umożliwić utrzymanie przedsiębiorstwa upadłego dłużnika (przygotowana likwidacja bywa niekiedy nazywana narzędziem restrukturyzacyjnym). Wprowadzając instytucję przygotowanej likwidacji ustawodawca inspirował się rozwiązaniami funkcjonującymi w innych państwach pod zbiórczą nazwą *pre-pack*, które umożliwiają szybki transfer działającego przedsiębiorstwa (lub jego części) na nabywcę w celu zapobieżenia utraty jego wartości wskutek długotrwałego postępowania insolwencyjnego.

Celem badań przeprowadzonych w ramach przedmiotowej pracy doktorskiej było ustalenie charakteru prawnego przygotowanej likwidacji na gruncie polskiego prawa o niewypłacalności, w szczególności w kontekście genezy wskazanej instytucji, jej założeń w innych porządkach prawnych oraz podkreślanego przez ustawodawcę celu utrzymania przedsiębiorstwa dłużnika, z jednoczesnym uwzględnieniem okoliczności usytuowania

przygotowanej likwidacji w ramach prawnych postępowania upadłościowego, co determinuje cele tej procedury oraz jej zasady. Przygotowaną likwidację powszechnie określa się w literaturze mianem *pre-packu*, niemniej jednak z uwagi na istotne odmienności w odniesieniu do zagranicznych odpowiedników tej procedury powstaje pytanie, czy zastosowanie takiej nomenklatury jest prawidłowe. Celem pracy było również ustalenie, w jaki sposób przygotowana likwidacja jest stosowana w praktyce, w tym między innymi ustalenie regulacji, które utrudniają jej stosowanie. Potrzeba zbadania problemu badawczego określonego w tytule przedmiotowej pracy uzasadniona jest okolicznością, iż efektywna likwidacja masy upadłości przyczynia się do wyższej skuteczności postępowań upadłościowych, a więc zmierza do szybszego i pełniejszego zaspokojenia wierzycieli.

Główna hipoteza badawcza zmierzała do wykazania, że wprowadzenie przepisów dotyczących przygotowanej likwidacji było pożądanym rozwiązaniem, gdyż miało korzystny wpływ na efektywność postępowań upadłościowych, prowadząc do skrócenia czasu trwania postępowań, obniżenia ich kosztów, a tym samym do wyższego stopnia zaspokojenia wierzycieli. Dodatkowo zweryfikowano hipotezę, że konstrukcja prawna przygotowanej likwidacji w polskim porządku prawnym – w odróżnieniu do rozwiązań przyjętych w innych jurysdykcjach – nie skupia się na utrzymaniu działających przedsiębiorstw, lecz koncentruje się na realizacji głównego celu postępowania upadłościowego, a mianowicie na osiągnięciu możliwie najwyższego stopnia zaspokojenia wierzycieli, przy czym cel w postaci utrzymania przedsiębiorstwa dłużnika może zostać osiągnięty jako równoległy. Z uwagi na kilkukrotne nowelizacje przepisów dotyczących przygotowanej likwidacji pomimo dość młodego wieku tejże instytucji podjęto próbę ustalenia regulacji negatywnie wpływających na efektywność procedury.

2. ROZWAŻANIA ZAWARTE W PRACY

Rozprawa doktorska została podzielona na pięć rozdziałów poświęconych kluczowym zagadnieniom związanym z tematem rozprawy.

Rozdział pierwszy zawiera zagadnienia wprowadzające. Omówiono ewolucję regulacji sprzedaży przedsiębiorstwa w Prawie upadłościowym, cele i zasady postępowania upadłościowego, w tym cele przygotowanej likwidacji. Przybliżono również zasady i cele procedury *pre-packu* w wybranych obcych porządkach prawnych (Zjednoczone Królestwo,

Niderlandy, Stany Zjednoczone i Niemcy) oraz kształt *pre-packu* w projekcie dyrektywy w sprawie harmonizacji pewnych aspektów prawa dotyczącego niewypłacalności.

W rozdziale drugim scharakteryzowano przedmiot przygotowanej likwidacji (tj. przedsiębiorstwo, zorganizowaną część przedsiębiorstwa i składniki majątkowe stanowiące znaczną część przedsiębiorstwa), w tym składniki, które nie mogą zostać objęte przygotowaną likwidacją albo mogą zostać nią objęte pod pewnymi warunkami.

Rozdział trzeci został podzielony na trzy podrozdziały. W pierwszym podrozdziale rozważano wnioski o zatwierdzenie warunków sprzedaży (w tym podmioty uprawnione do złożenia wniosku, moment jego złożenia, a także wymogi formalne wniosku, w tym zwłaszcza w kontekście załączników). Drugi podrozdział poświęcony jest przesłankom zatwierdzenia warunków sprzedaży przez sąd (zarówno w ramach obligatoryjnego, jak i fakultatywnego zatwierdzenia warunków), w tym zwłaszcza sposobowi ustalenia minimalnej ceny sprzedaży. W trzecim podrozdziale omówiono postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia warunków sprzedaży, zarówno przed, jak i po wpływie wniosku do sądu.

Rozdział czwarty poświęcono tematyce umowy sprzedaży zawieranej w ramach przygotowanej likwidacji (w tym wymogów formalnych i terminu jej zawarcia, a także konsekwencji uchylania się stron od jej zawarcia), a także zagadnieniu skutków umowy sprzedaży, w tym w szczególności egzekucyjnego skutku sprzedaży w postępowaniu upadłościowym oraz wpływu umowy sprzedaży w ramach przygotowanej likwidacji na stosunki pracy i umowy wzajemne wiążące upadłego.

Rozdział piąty zawiera podsumowanie przeprowadzonych badań empirycznych w postaci analizy akt spraw sądowych obejmujących przygotowaną likwidację w dwóch sądach upadłościowych oraz wywiadów z interesariuszami postępowania upadłościowego.

W Zakończeniu zaprezentowano wnioski z przeprowadzonych w ramach przedmiotowej pracy doktorskiej badań oraz postulaty *de lege ferenda*.

3. GŁÓWNE WNIOSKI

Przeprowadzone w ramach przedmiotowej pracy doktorskiej badania dogmatyczne i empiryczne dają podstawę do wyprowadzenia następujących wniosków oraz sformułowania postulatów *de lege ferenda*:

1. Mając na uwadze podobieństwa i różnice zachodzące pomiędzy polską przygotowaną likwidacją a jej zagranicznymi odpowiednikami, można przyjąć, że przygotowana likwidacja tylko w pewnym zakresie odpowiada modelowej procedurze *pre-packu*. Przygotowana likwidacja stanowi w istocie uproszczony tryb likwidacji masy upadłości, który może jedynie niekiedy pozwalać na utrzymanie działającego przedsiębiorstwa. Tym samym przygotowana likwidacja nie jest nakierowana na utrzymanie działających przedsiębiorstw, lecz koncentruje się na realizacji głównego celu postępowania upadłościowego tj. osiągnięciu możliwie najwyższego stopnia zaspokojenia wierzycieli, przy czym cel w postaci utrzymania przedsiębiorstwa dłużnika może zostać osiągnięty równoległe. Ponadto przygotowana likwidacja ma autonomiczny cel w postaci umożliwienia przeprowadzenia postępowania upadłościowego w sytuacji, w której alternatywą byłoby oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości z uwagi na tzw. ubóstwo masy upadłości.
2. Zastosowanie mechanizmu przygotowanej likwidacji w wielu wypadkach nie prowadzi do znacznego skrócenia czasu trwania postępowania upadłościowego. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości obejmujące wniosek o zatwierdzenie warunków sprzedaży jest z reguły dłuższe aniżeli bez tego wniosku. Wydłużony czas postępowania może zostać skompensowany skróconym postępowaniem po ogłoszeniu upadłości, jednak często pozostawienie w masie upadłości trudno zbywalnych składników majątkowych, jak również inne równoległe czynności (np. sporządzanie listy wierzytelności), uniemożliwiają osiągnięcie takiego skutku.
3. Zastosowanie mechanizmu przygotowanej likwidacji nie skutkuje istotnym zwiększeniem stopnia zaspokojenia wierzycieli, albowiem w większości wypadków jest on zależny od składu masy upadłości, a nie od zastosowanego trybu postępowania. Poziom zaspokojenia wierzycieli przy zastosowaniu przygotowanej likwidacji podobnie jak w przypadku likwidacji na zasadach ogólnych jest niski.
4. Wprowadzenie przygotowanej likwidacji było pożądanym rozwiązaniem, gdyż mechanizm ten z powodzeniem funkcjonuje w praktyce, niekiedy pozwala na przeprowadzenie upadłości w sprawach, w których uprzednio oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości.

5. Istnieje możliwość zwiększenia efektywności przygotowanej likwidacji poprzez wprowadzenie określonych rozwiązań:
- rozszerzenie zakresu zastosowania przygotowanej likwidacji – możliwość objęcia wskazaną procedurą przedsiębiorstwa, zorganizowanej części przedsiębiorstwa oraz składników majątkowych o znacznej wartości;
  - rozszerzenie kręgu podmiotów legitymowanych do wystąpienia z wnioskiem o zatwierdzenie warunków sprzedaży – co najmniej skorelowanie takiego uprawnienia z uprawnieniem do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości oraz przyznanie takiej legitymacji tymczasowemu nadzorcy sądowemu (zarządcy przymusowemu), przy czym warta rozważenia byłaby możliwość przyznania legitymacji innym niż ww. osobom, po spełnieniu określonych wymogów formalnych;
  - rozszerzenie kręgu podmiotów upoważnionych do złożenia oferty w przygotowanej likwidacji celem zwiększenia konkurencyjności procedury, co będzie zgodne z zasadą optymalizacji;
  - w celu zwiększenia zaufania do opisu i oszacowania wprowadzenie wymogu sporządzenia tego tego dokumentu przez dwie osoby wpisane na listę biegłych sądowych, które wzajemnie by się kontrolowały;
  - określenie, jaka wartość podlega ustaleniu w opisie i oszacowaniu – warte rozważenia byłoby określenie, że chodzi tu o wartość rynkową (z pominięciem dyskonta z tytułu wymuszonej sprzedaży), gdyż na przedpolu upadłości pojawia się podmiot zainteresowany zakupem oraz z uwagi na to, iż wartość ta jest często osią sporu pomiędzy wnioskodawcą oraz tymczasowym nadzorcą sądowym, co prowadzi do wydłużenia procedury, a niekiedy finalnie do pominięcia trybu przygotowanej likwidacji;
  - wprowadzenie bardziej elastycznych rozwiązań np. możliwość przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego, fakultatywna aukcja, fakultatywne ustanowienie tymczasowego nadzorcy sądowego;
  - ujednoczenie zasad nabycia przez podmiot powiązany z dłużnikiem oraz inne podmioty;
  - ujednoczenie terminu do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie ogłoszenia upadłości oraz postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia warunków sprzedaży z uwagi na ścisły związek pomiędzy tymi rozstrzygnięciami;

- konieczność uregulowania wpływu sprzedaży przedsiębiorstwa w przygotowanej likwidacji na niewykonane umowy wiążące upadłego dotyczące tego przedsiębiorstwa;
- rozszerzenie możliwości uchylecia albo zmiany postanowienia o zatwierdzeniu warunków sprzedaży o sytuacje, w których po wydaniu tego postanowienia zmieniły się lub zostały ujawnione nowe istotne okoliczności, będące podstawą wydania tego postanowienia (niekoniecznie związane z wartością przedmiotu sprzedaży).